

Play Molnár

A magyar irodalom több mint fél évszázados vitája. Mert minden nemzedéknek szembe kell néznie a kérdéssel, hogy zseniálisan színpadi szerző volt-e vagy erőlködő iparos, szorgalmas mesterember, vagy céhbeli író. Az életművet lehet vitatni, ám az is tény, hogy jó néhány olyan mestermű jelzi Molnár útját, amivel kevesen dicsekedhetnek, s nemcsak A Pál utcai fiúk maradandó, hanem kisebb írásai is, amelyekből legalább egy, két kötet kitelnék, példázva, hogy mindig eszébe jutott valami, amit kevesen mondhatnak el, s színdarabjait is újra meg újra előveszik, mert az idő ártott ugyan nekik, de fényükből valami mindig megmarad.

Eörsi István nem a Molnár-életművet teszi mérlegre, hanem azt vizsgálja, milyen elemekből épül Molnár Ferenc drámája, mi benne a korhoz kötött, s mi az, ami ma is érvényes. Talán a leghíresebb darabra, Az ördögre, fűzi fel mondanivalóját, s közben nemcsak az ördögöt idézi meg, hanem magát Molnárt is, aki könnyedén és elegánsan játszik szereplői sorsával, s miközben valami általános érvényűt mond, észrevétlenül saját sorsával is szembe kell néznie. Amíg csak Az ördögről van szó és Molnár tündökletes technikájáról, alig történik több, mint elmés játék a játékban, ahol Eörsi Molnárral replikázik.

Mindez szellemes és könnyed, méltó Molnárhoz és Eörsihez. De a Play Molnár nem ezért íródott. Eörsi váratlanul és merészen fordít a játékon, s az ördög — Molnár ördöge vagy az ördög Molnárhoz — egyszerre arra kényszerül, hogy saját sorsával nézzen szembe. És az ördög — Molnár, vagy maga az ördög, oly mindegy — elsírja magát. S ez már Eörsi István pazar leleményét mutatja, hogy át tud lépni a játékon, felidézve Molnár Ferenc talán legzesebb könyvét, az Utitárs a száműzetésben-t, melynek felejthetetlen nőalakja mint a reménység világít be ebbe az ördögi játékba. Eörsi darabja itt lép túl Molnáron, s itt kap biztató és jelképes értelmet.

Sajnos, a kecskeméti színház nehézkösen botladozik Molnár és Eörsi ötletei között, Szurdi Miklós rendezése megkerüli a lényegét, ez nem a századforduló világa, s Molnár sem, Eörsi sem. Az indulás is inkább zavarba hoz: egy felfüggesztett fotóban hintázzik Molnár-ördög, s talán azt akarja példázni, hogy az események felett lebeg, talán valami mást, amit nem értünk. Nincs dinamikája az előadásnak, s ettől van, hogy az ördög—Molnár—Eörsi hármas szellemes ötletei csak ritkán világítják be a színpadot.

CSANYI LÁSZLÓ